

Початкова школа i сучасність

№1(5) січень
2015

**Вивчення букви «Я»
та її звукових значень**
Урок навчання грамоти, 1 клас

ПЕРЕДПЛАТНИЙ
КОДЕКС 86516

Правила пожежної безпеки
Урок основ здоров'я, 3 клас

Святе Водохреща
Виховна година, 3 клас

Чарівниця-зима
Виховний захід, 3 клас

В гостях у Різдва
Виховна година, 3 клас

**Виготовлення новорічної іграшки
з нестандартного обладнання**
Урок трудового навчання, 4 клас

ВИДАВНИЦТВО
«БІЛИЙ ТИГР»

Поспішисяти не варто
заплатити
заплатити
«Українське слово і сучасність»

Українське слово *i* сучасність

№1 бересень
2014

ПЕРЕДПЛАТНИЙ
ІНДЕКС 86515

Календарне планування
Українська мова, 6 клас

Утворення слів. Будова слова
Українська мова, 5 клас

Великий любомудр—Григорій Сковорода
Урок-вистава, 9 клас

Послання у вічність
Літературно-музична композиція

Я люблю Україну!
Позакласний заїзд

Частини мови. Їх розпізнавання
Дидактичний матеріал з української мови, 5 клас

Передплатний
індекс 86515

Закріплення вмінь вимовляти звук [ч]; вивчення букви «Ч». Звуко-буквені зіставлення

Урок навчання грамоти, 1 клас

Олена ТІТОВА, студентка V курсу Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ

Мета уроку: удосконалити звуковимову (звук [ч]), навчити дитину читати і вимовляти літеру «Ч», позначати буквою звук [ч]; удосконалувати навички звукового аналізу слів зі звуком [ч]; закріпити раніше вивчені звуки та їх позначення на письмі; навчити зв'язно висловлювати думки на відповідну тему; розвивати увагу, пам'ять, мислення; поповнити і активізувати словниковий запас дитини словами: печеричка, чебрець, горячко, пісанки, крашанки; виховувати повагу до старших, до національних традицій нашого народу.

Обладнання: набірне полотно, фішки на позначення літер, картки з завданнями, картка з літерою «Ч» («че»), предметні малюнки (Mic Pottcs, печеричка, пісанки, крашанки), підручник («Буквар» Захарійчук М., Науменко В.).

Хід уроку

I. Організація класу до роботи.

Щоб добре нам навчатись,
Треба всім старатись.
На уроці не лінитись
І старанно всім учитись.
Отже, ми часу не гаймо,
Наш урок розпочинаймо.

II. Повторення вивченого матеріалу.

1. Повторення вивчених букв.

- Сьогодні ми з вами продовжимо подорож по містечку Алфавітному і познайомимося з новою літерою. Але спочатку згадаємо разом ті букви, які вже вивчили.
  - Назвіть букви, що позначають голосні звуки.
  - Назвіть букви, які ми вивчали, що позначають приголосні звуки.
  - Яку букву ми вивчали на попередньому уроці? (Г.).

2. Диференційовані завдання в групах.

- ГРУПА А (учні з низьким рівнем сформованості вміння читати):
- читання слів у колонках (с. 118);
  - робота над звуковими моделями слів: гедзь, агрус, дзига, гава (викладання моделей слів з фішок);
  - читання учнями першого речення першого абзацу тексту В. Запорожець (с. 119).
- ГРУПА Б (учні з середнім рівнем сформованості вміння читати):

- самостійне читання слів у колонках (с. 119);
- читання останнього абзацу тексту В. Запорожець (с. 119).

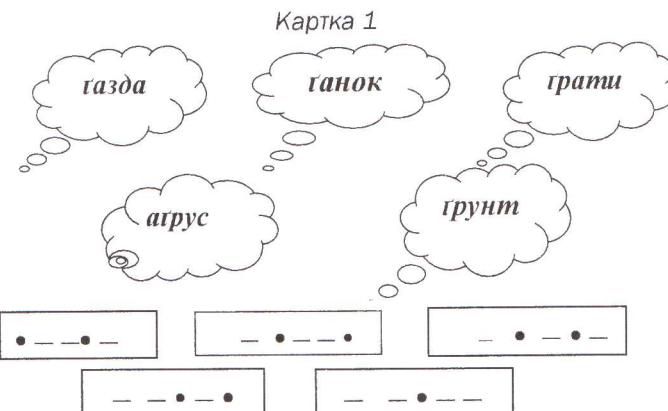
ГРУПА В (учні з високим рівнем сформованості вміння читати):

- читання тексту В. Запорожець (с. 119);
- звуковий аналіз слова «гедзиха».

3. Робота з картками.

Гра «Добери пару» (робота в групах).

Завдання: об'єднайте слова з відповідними моделями слів та поясніть чому дане слово відповідає відповідній моделі.

Картка 2

Завдання: підкресліть на картці прямою лінією односкладові слова, хвильстою – двоскладові, пунктиром – трискладові слова та зробіть звукову схему будь-якого слова з літерою «Г».

Агрус, гава, газда, гандж, ганок, гатунок, гвалт, гедзь, гирлига, глей, гніт, гогель-моґель, грати, гринджоли, грунт, гудзик, гуля, джигун, дзига, дзиглик.

III. Оголошення теми уроку.

Сьогодні на уроці ми вивчимо нову літеру, дізнаємось про звук, який позначає ця літера, будемо читати з новою літерою склади, слова і речення. А допоможе нам це зробити наш гість – Mic Pottcs (учитель показує малюнок).

IV. Вивчення нового матеріалу.

1. Читання вчителем тексту для аудіювання з використанням прийому перерваного тексту (с. 120) (підручники загорнуті).

Учитель читає текст і робить паузу після слів «Це я...».

- Що ж це таке вигулькнуло з землі?

- Послухайте далі уважно текст і скажіть, що вигулькнуло з землі? (Учитель дочитує текст та показує малюнок печерички.)

2. Словникова робота.

Печеричка – ютівний гриб, шампіньон.

Чебрець – лікарська трав'яниста рослина.

3. Змістовий аналіз тексту.

- Наша гостя, Міс Поттс, цікавиться чи уважно ви слухали текст. А для того, щоб це перевірити вам необхідно дати відповіді на її запитання.

- Що вигулькнуло у саду із землі?

- Коли це сталося?

- Як зверталася печеричка до дерев та трав?

- Що відповіли дерева та трави?

- Отже, якою була печеричка?

4. Виокремлення слова з потрібним звуком.

Характеристика звуку.

- Що вигулькнуло з землі? (Печеричка.)

- Вимовте разом слово «печеричка».

- Скільки складів у слові? (4.)

- Вимовте наголосений звук?

- Вимовте той звук, який я промовлятиму найчастіше? (Печеричка.)

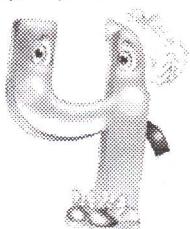
- Дайте характеристику цьому звукові? (Звук [ч] приголосний твердий.)

- Чому? (Тому, що струмінь повітря при вимові зустрічає перешкоди.)

- Звук [ч] на письмі позначається буквою «Ч» («че»). (Показ літери.)

- З яких елементів складається літера?

- На що схожа буква Ч («че»)?

- Ця літера буде жити у будиночку для літер у віконечку № 28 (показ місця літери в абетці).

Фізкультхвилинка.

Хто ж там, хто вже так стомився

І наліво нахилився?

Треба дружно всім нам встати.

Фізкультхвилину розпочати.

Руки вгору, руки вниз

На сусідів подивись.

І зроби чотири кроки.

Вище руки підніміть

І спокійно опустіть.

5. Робота з розворотом Букваря (с. 120–121).

Розгляд літери на плашці, аналіз літери.

- Доберіть слово до звуко-буквеній моделі, яка зображена під плашкою (с. 120).

6. Робота за малюнком (с. 120).

- Яку пору року зображене на малюнку?
- Який кущ ви бачите? (Порічки.)
- Яке дерево намальовано? (Черешня.)
- Яка трав'яниста рослина цвіте? (Чебрець.)
- Як називається гриб, який зображене на малюнку?
- Складіть речення за малюнком.
- Опишіть печеричку за малюнком.

7. Читання променевих таблиць. Читання драбинок односкладових слів. Читання колонок слів (читання односкладових та багатоскладових слів) (с. 120).

8. Робота з віночком предметних малюнків (с. 121).

Розгляд малюнків (називання предметів, зображені на малюнках).

- Розгляньте малюнки, назвіть предмети зображені на малюнку.

- Назвіть слова, у яких звукчується на початку слова (в середині).

- Назвіть трискладові слова (четирьохскладові слова).

- Яким словам відповідають звукові моделі, зображені під віночком?

9. Звуковий аналіз слова «черепаха» (робота з фішками).

10. Побудова речень зі словом «черепаха».

V. Закріплення вивченого матеріалу.

1. Робота над текстом (с. 121).

Читання вчителем тексту. Змістовий аналіз тексту.

- Що господина поклала на стіл?

- Що підігріла господина?

- До якого свята приготувалася господина?

2. Сторінка-цікавинка.

- Міс Поттс хоче розповісти вам про свято Великден. Давайте уважно послухаємо її.

Великден – одне з найбільших й найшановніших після Різдва християнських свят. У давнину Великден вважається святом бога Сонця Ярила.

З першим променем сонця священик в церкві сповіщає «Христос Воскрес!», а прихожани хором відповідають: «Воїстину Воскрес!».

До свята готуються заздалегідь – печуть паски, роблять крашанки й писанки. Жовті, червоні, жовтогарячі кружальця, багатокутні зірки на писанці – зображення сонця. Хвилі означають воду. На писанках малюють півників, козликів, пташок, метеликів, бджілок.

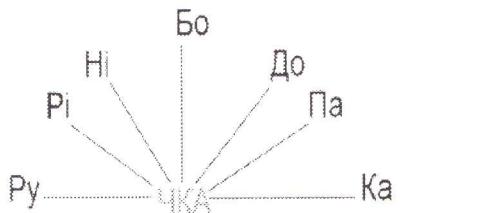
Великдень – родинне свято, на яке збирається вся сім'я. (Показ писанок, крашанок.)

– Можливо, ви також знаєте щось цікаве про свято Великдень. Поділіться зі своїми товаришами.

– Читання тексту учнями.

3. Робота за малюнком (с. 121).

- Яке свято зображене на малюнку?
- Чим особливе це свято?
- Скільки страв готується?
- Куди ж потрапила наша печеричка?

4. Робота над текстом (А. М'ястківського) (с. 121).

Читання тексту вчителем. Змістовний аналіз тексту.

– Прослухайте текст та скажіть, до якого свята господина приготувала страви?

- Які страви приготувала господиня?
- Що розповіла мама Івасику про кутю?
- Чи всі приготовлені страви виставлені на столі?

Вибіркове читання тексту.

– Знайдіть і прочитайте в тексті, що допомагав робити Івасику?

– Знайдіть і прочитайте в тексті, що додала мама до куті?

Фізкультхвилинка.

Я печу, печу, печу (плескають в долоні)

Діткам всім по калачу (нахиляються зі сторони в сторону),

Зверху маком потрушу (піднімають руки вгору),
В піч гарячу посаджу (присідають).

Випікайтесь, калачі (плескають в долоні),
У натопленій печі (трусять ручками)!

Буду Васю, Олю, Нату (стрибають)

Калачами частувати (нахиляють голову вліво та вправо)!

5. Диференційована робота.

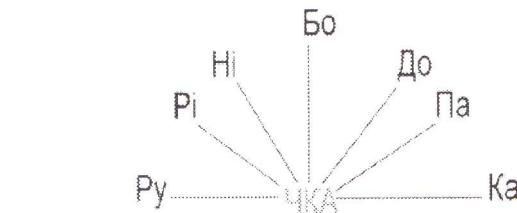
– Наша гостя приготувала для вас цікаві картки з завданнями. Чи готові ви до їх виконання?

(Виконання завдань учнями в групах за рівнем сформованості вміння читати.)

ГРУПА А

- Читання слів на сторінці 121.
- «Чарівний олівець». Прочитайте речення:
Господиня підігріла голубці та печериці.
- Порахуйте, скільки слів у даному реченні? (5.)
- Прочитайте найменше слово в реченні.
- Скажіть, скільки складів у слові «печериці»?
- Скільки букв та звуків у цьому слові?
- Зробіть звукову модель даного слова.

– З'єднайте склади та прочитайте слова (учням даної групи роздаються картки із поданою нижче променевою таблицею).

ГРУПА Б

– Переставте літери, щоб вийшло нове слово.

4	2	1	3	5
к	у	р	ч	а

– Гра «Утвори нові слова».

Відшукайте слова, що заховались у слові «смерічка». (Річ, річка, ріка, мірка, сірка, крем, сім.)

ГРУПА В

– Робота з анаграмою:

На те кащу в чірці, бощ ракась не рідмав.

Читання тексту на с. 121 та складання запитань до тексту.

6. Повторне читання вчителем тексту (А. М'ястківського) (с. 121).

7. Робота над запитаннями, складеними учнями групи В.

8. Повторний аналіз тексту (за запитаннями вчителя).

- Що заніс до хати Івасик?
- Що запитав хлопчик у мамі?
- Де знаходилася кутя?
- Що мама додасть до вареної пшенички?
- Чи потрібно допомагати мамі під час підготовки до свята?
- А навіщо ми допомагаємо мамі?
- Як називають дітей, які допомагають іншим? (Помічниками.)
- А як ви допомагаєте своїм мамам та бабусям під час підготовки до Великодня?

VI. Підбиття підсумків уроку.

- З якою буквою ми познайомилися?
- Які звуки вона позначає?
- Дайте характеристику цим звукам?
- На кінець нашого уроку наша гостя Міс Поттс підготувала вам дуже цікаве завдання. Отже, давайте виконаємо його якомога старанніше.

МЕТОДИЧНИЙ АРСЕНАЛ УЧИТЕЛЯ

Робота за малюнком.

- Прочитайте і з'єднайте слова з малюнками.
- Складіть речення із двоскладовим словом.
- Складіть розповідь про те, кого черепаха запросила на чай.
- Наша гостя дякує вам за активну роботу! Бажає вам творчих успіхів, гарного настрою та каже вам: «До нових зустрічей!».

ВИДАВНИЦТВО
«БІЛИЙ ТИГР»

po-press@ukr.net

www.white-tiger.com.ua